

ALLAH VE RASÛLÜ'NÜN SEVGİSİ VE RIZASI*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Cenâb-ı Hak cumalarınızı mübarek eylesin... Nice mübarek günlere, aylara, gecelere, vakitlere ermeyi nasîb eylesin... Sevdiği kul eylesin... Huzuruna sevdiği kul olarak varmayı nasîb ve müyesser eylesin...

Dün akşam kandil gecesi olmak münâsebetiyle ve Receb ayı girmiş olduğu için, sürûr, yâni neşe, sevinç ifade eden hadis-i şeriflerden okumak istiyorum.

a.Rasûlüllah'ı Görmek İsteyen...

Tirmizî'nin, Ahmed ibn-i Hanbel'in Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet ettiği bir hadis-i şerifle başlamak istiyorum sohbetime... Peygamber SAS buyurmuş ki:¹

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.433, no:3333; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.27, no:4806; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.620, no:8719; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l- Evliyâ*, c.IX, s.231; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVIII, s.16, no:3996; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.283, no:11468; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.211, no:38346; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.398, no:22456.

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَأَنَّهُ رَأَى عَيْنٍ،
فَلْيَقْرَأْ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ، وَإِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ،

وَإِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ

(حم. ت. طب. ك. ض. عن ابن عمر)

RE. 423/12 (Men serrahû en yenzura ileyye yevme'l-kıyâmeti keennehû re'yü aynin, felyakra' ize's-şemsü küvviret, ve ize's-semâû'nfetarat, ve ize's-semâû'nşakkat.) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Kaynaklar mâlûm kaynaklar; Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, Taberânî gibi kaynaklar... Râvîsi de, ikinci halife-i müslimîn Ömerü'l-Fâruk'un oğlu Abdullah. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz, bu hadis-i şeriften öğrendiğimize göre:

(Men serrahû en yenzura ileyye yevme'l-kıyâmeti keennehû re'yü aynin) “Kim sanki bu göz görüşüyle, beni kıyamet gününde, o kadar aşikâr görmek istiyorsa, o kadar aşikâr görmek kimi sevindirirse; beni böyle gözüyle ayan beyan bir şekilde, apaçık âşikâr bir şekilde görmek kimi mutlu edecekse, sevindirecekse, neşelendirecekse; bunu elde etmek, bu duruma nâil olmak isteyen kimse, (felyakra') okusun...”

Neleri okusun?.. Üç tane sûre buyuruyor Peygamber Efendimiz. Bunların hepsi Amme Cüzü'nde... Birisi *Ize's-şemsü küvviret* Sûresi... Hemen onun arkasından ikinci sûre, *Ize's-*

semâü'nfetarat Sûresi... Üçüncü sûre de, sonunda secde ayeti olan *İze's-semâü'nşakkat* Sûresi... Bu üç sûre... Bunları okursa bir insan, Rasûlüllah Efendimiz'i kıyamet gününde görecek. "Bu görmeyi isteyen, bu görmekten mutlu olacak, sevinç duyacak kimse bunları okusun!" buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz. Bu sûreleri okumayı teşvik ediyor.

Onun için, ben de bu sevinçli güzel duruma nâil olmanızı istediğim için, size bu hadis-i şerifi okuyorum, hatırlatıyorum. Lütfen, benim konuşmam bitince, elinize Kur'an-ı Kerim'i alın! Son sayfalarda, Amme Cüzü'nde *İze's-şemsü küvviret*'i bulun! [s. 585] Hemen onun arkasındaki sayfada *İze's-semâü'nfetarat*'ı bulun! [s. 586] Biraz daha ilerde *İze's-semâü'nşakkat*'ı bulun!.. [s. 588]

Bu üç sûreyi bulduğunuz zaman okuyun! Önce mealini okuyun; bakalım Cenâb-ı Rabbü'l-âlemîn bu sûrelerde neyi inzal eylemiş, neyi öğretmiş, neyi ihtar eylemiş?.. Bunu güzelce okuyun! Mealini okuyun, ondan sonra tefsirini okumaya geçin, bu üç sûrenin tefsirlerini okuyun güzelce... Ondan sonra, ezberinizde yoksa bu sûreler, ezberlemeye girişin ki, çok çok okuyup Rasûlüllah Efendimiz'i görmeye nâil olasınız.

Ezberlemeye girişin! Ondan sonra sûrelerin içindeki anlamları da hiç hatırınızdan çıkartmayın! O sûrelerin mealindeki mânâların mu'cebince hareket edin!

İlk hadis-i şerif bu. Bir Kur'an teşviki olmuş oldu. Herkes inşâallah bu sûreleri ezberlemeye gayret edecek; yaşlısı, genci, ezberlememiş olanları... Ezberlemiş olanlar da, bunları çokça okuyacaklar ki, o devlete, nimete, saadete nâil olsunlar.

b.Geniş Zamanda Dua Etmek

Diğer hadis-i şerif yine böyle sevinçli mânâda, sevinmekle ilgili mânâsı olan, Ebû Hüreyre RA'dan Hâkim Müstedrek'inde kaydeylemiş. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:²

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْتَجِيبَ أَهْلًا لَهُ عِنْدَ الشَّدَائِدِ
وَالكُرْبِ، فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ
(ك. عن أبي هريرة)

RE. 423/10 (*Men serrahû en yestecîba'llâhu lehû inde's-şedâidi ve'l-kürabi felyüksirü'd-duàe fi'r-rahà'.*)

Bu umûmî bir kuralı bize bildiriyor; umûmî bir kâideyi, esası, usûlü bize öğretiyor. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

² Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.462, no:3382; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.729, no:1997; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.283, no:6396; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.III, s.166, no:2004; Taberânî, *Dua*, c.I, s.34, no:45; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XI, s.12, no:2328; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.414, no:413; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.414; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XI, s.118, no:1021; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.118, no:3220; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.384, no:22417.

(*Men serraḥû en yestecîba'llàhu lehû inde'ş-şedâidi*) “Şiddetli, belâlı, musîbetli, afetli durumlarda dua ettiği zaman, Allah’ın duasına icabet etmesinden kim mutluluk duyacaksa, sevinç duyacaksa, kim bunu istiyorsa; o zaman, (*felyüksirü'd-duàe fi'r-rahà'*) o belâlar, musîbetler gelmeden, rahatlık, genişlik, bolluk, nimet zamanında duasını çok yapsın!” Yâni, başı sıkışınca yapmasın, başı sıkışmadığı zamandan, evvelden duaya düşkün olsun!

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Duanın önemini, belki bazı kimseler anlayamıyorlardır. Kimseye sûizan etmek doğru değil ama, davranışlarından öyle sezinliyoruz. Meselâ, namazı kılıyor, kalkıp gidiyor, duaya beklemiyor. Veyahut duada gözü başka yerde, aklı başka yerde, alışmış olduğu tekerlemeleri, alıştığı duaları söylüyor, mânâsını da bilmiyor.

Halbuki dua, Cenâb-ı Hak’tan insanın bir şey istemesidir. Ne istediğini insanın bilmesi uygun olur. Eğer dua Arapça’ysa, mânâsını bilmeli! Eğer Arapça değil de, kendisi bir arzusunu, niyetini, dileğini Cenâb-ı Hakk’a bildirmek istiyorsa; onu da aklını başına toplayarak, şöyle düşüne taşına, esaslı bir şekilde ifade etmesi lâzım!..

Kimileri bakıyoruz da, bu önemini anlamadıkları için, duayı böyle çalakalem, olmuş olsun diye, çok önem vermeden yapıyorlar. Bu yanlış, çok yanlış... Çünkü bir kere dua Cenâb-ı Hak’tan bir şey istemek, Cenâb-ı Hak’la hitaplaşmak oluyor; çok önemli bir olay, ciddîye alınması lâzım; bir...

İkincisi dua bir ibadettir. Yâni namaz nasıl ibadetse, oruç nasıl ibadetse, dua da ibadettir. Çok önemli... Allah-u Teâlâ Hazretleri dua eden kulu sever. Sonra dua aynı zamanda, mü'minin korunması için bir alettir, vasıtaadır, adetâ korunma silahıdır. Çünkü, dua gelecek olan belâyı gelmekten vaz geçirtir, durdurtur. Cenâb-ı Hak duası berekâtına o belâyı ona uğratmaz. Gelmiş, o anda üzerinde bulunan belâyı, sıkıntıyı, afeti, musîbeti de kaldırır, def eder.

“—Dua sadece sözden ibaret değil, ruhsal bir eylem... İşte insan bunu yaptığı zaman, rûhû rahatlıyor... ” vs.

Bu materyalist bir izah! Mü'minin inancı ve izahı böyle değil. Dua gelecek olan belâyı getirtmeyip def etmeye de, belâyı üzerimizden savmaya da fiilen müessir olur. Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor.

Çünkü, yeri göğü yaratan ve olayları olduran, kaderin cilvelerini insanın başına getiren hep Cenâb-ı Hak'tır. Yerin göğün idaresi, tasarrufu Allah-u Teâlâ Hazretleri'nindir. İnsan ona dua edince, Cenâb-ı Hak kulunun duasına icabet edeceğini, kabul edeceğini, karşılık vereceğini, duasını boş bırakmayacağını bildiriyor.

O bakımdan duayı özene bezene, seve seve ve Rabbiyle bir münâcâtlaşma, bir konuşma, huzurunda bir şey isteme olduğunu bilerek, edeble, güzel bir şekilde yapması lâzım! Tamam. Ama bazıları duayı yapmıyor yapmıyor

da, başı sıkıştığı zaman, – yumurta kapıya geldiği zaman derler halk arasında– en son anda artık, o zaman dua etmeğe kalkıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri belki, bu durumda olanların dualarını kabul etmez. Kabul etmesi için, kişinin geniş zamanında, rahat zamanında dua etmesi lâzım! Burada onu bildiriyor

Şedâid; insanı üzen, sıkan şiddetli olaylar demek. *Küreb* de, *kürbe* kelimesinin çoğuludur. O da insanın başına gelen sıkıntılar demek. Belki Kerbelâ'nın başındaki *kerb* de, onunla ilgili olabilir.

“Şiddetli ağır olaylar ve can sıkıcı olaylar başına geldiği zaman, Allah onun duasını kabul etsin diye isteyen, böyle bir durumu seven, temenni eden, böyle bir durumdan memnun olacak olan kimse; o anda değil, genişlik zamanında Cenâb-ı Hakk'a duayı çok etsin!”

O zaman hem dua eder, hem de şükreder:

“–Yâ Rabbi! Ben bol nimetler içindeyim, neler neler ihsân etmişsin, çok şükürler yâ Rabbi!.. Bu nimetlerini üzerimde daim et yâ Rabbi!..” filân diyerek, şükürle, hamd ile, Cenâb-ı Hakk'a güzel güzel duaları çok yapsın diyor Peygamber Efendimiz.

Böyle genişlik zamanında, rahatlık zamanında, belâ musîbet yokken, başkalarının dua etmeyi düşünmediği sırada dua eden kimsenin, Allah dar zamanında da duasını kabul eder. Belâ,

musîbet geldiği zaman, sıkıntı, üzüntü, şiddetli, müthiş olaylar karşısında da duasını kabul eder.

Onun için, Cenâb-ı Hak ile irtibatını insanın önceden güzelleştirmesi, kulluğunu düzeltmesi lâzım! Duanın kıymetini öğrenmesi, tadını tatması lâzım ve onu yapıyor olması lâzım!..

Şimdi tabii, ülke olarak başımıza bir zelzele felâketi geldi. Ondan sonra çeşitli sıkıntılarımız var; Kur'an kurslarımızla ilgili, camilerimizle ilgili... İmam-hatip okullarımızın öğrencileri azaldı.

Fevkalâde kalbimiz perişan, kırgınız, üzgünüz. Çeşitli sıkıntılar var. Bazıları bizim inancımızı zedeleyecek, bizim kalbimizi kıracak sözler söylüyorlar, sataşılıyorlar, hücum ediyorlar... Bazılarımızı bizim mânevî dünyamıza, inancımıza müdahale ediyorlar, karışıyorlar.

Biz de efendi efendi, sakın sakın duruyoruz. Ne yapmak lâzım?.. Dua etmek lâzım!.. İşte dua mü'minin güzel bir şeyi. Hani bugünler de güzel günler, Receb ayı girmiş, Üç Aylar gelmiş. Üç Ayların birincisi olan Receb-i şerif, pazartesi günden beri içine girmiş olduğumuz bir mübarek hava, mevsim, zaman dilimi... Burada artık duayı çok çok yapmaya kendimizi alıştıralım!..

Kur'an-ı Kerim'e kendimizi verelim! İşte bir önceki hadisi şerifteki sûreleri öğrendiğimiz, ezberlediğimiz ve sık sık okuyacağımız gibi, duaları da sık sık yapalım! Bir sıkıntımız, ihtiyacımız yokken dahi yapalım! Sıkıntı geldiği

zaman, “Ne oluyor, şimdi mi aklın başına geldi?” gibi bir durumla karşılaşmayalım, aziz ve sevgili, değerli kardeşlerim!

c.Allah ve Rasûlü’nün Sevgisi

Yine böyle bunun gibi başlayan, diğer bir hadis-i şerife geçmek istiyorum:³

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُحِبَّ أَهْلَ وَرَسُولَهُ، وَيُحِبَّهُ أَهْلُ
وَرَسُولَهُ، فَلْيُصَدِّقْ فِي حَدِيثِهِ إِذَا حَدَّثَ، وَلْيُؤَدِّ
أَمَانَتَهُ إِذَا ائْتُمِنَ، وَلْيَحْسِنْ جِوَارَ مَنْ جَاوَرَهُ

(هـب. عن عبد الرحمن بن أبي قراد)

RE. 424/1 (*Men serrahû en yuhibba’llàhe ve rasûlehû, ve yuhibbuhu’llàhu ve rasûlühû, felyasduk fî hadîsîhî izâ haddese, velyüeddi emânetehû ize’tümine, velyuhsin civâra men câverahû.*)

Bu bize bazı başka hadis-i şeriflerde de tavsiye edilen hususları ihtivâ ediyor. Yine deminki hadisler gibi başladı:

(*Men serrahû en yuhibba’llàhe ve rasûlehû*)
“Kendisinde aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Rasûlüllah olması kimi sevindirecekse, memnun edecekse...” Kimisi o

³ Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.201, no:1533; İbn-i Esir, *Üsdü’l-Gâbe*, c.I, s.713; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.IV, s.353, no:5189; Abdurrahman ibn-i Ebî Kurâd RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.1291, no:43373; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XX, s.382, no:22409.

sevgiye ulaşamıyor, içinde o doğmuyor; çünkü nasipsizliği var, kusuru var. “İçinde Allah sevgisi, Rasûlüllah sevgisi uyanmasından memnun olacak olan ve bir de; (ve yuhibbuhu’llàhu ve rasûlühû) Allah’ın ve Rasûlünün de kendisini sevmesinden memnun olacak olan...”

Sevmez miyiz?.. Yâni, Allah bizi sevecek, Rasûlüllah bizi sevecek, canını verir bütün mü’minler. Allah’ın ve Rasûlünün kendisini sevmesinden ve kendisinin içinde de Allah ve Rasûlüllah sevgisi hasıl olmasından sevinç duyacak olan, mutlu olacak olan, memnun olacak kimseler varsa ne yapsın?..

1.(*Felyasduk fî hadîsîhî izâ haddes*) “Konuştuğu zaman sözünü dosdoğru, dürüst konuşsun! Yâni yalan söylemesin, hilâf-ı hakikat beyanda bulunmasın, karşı tarafı kandırmasın, sözünde dürüst olsun!”

Bunu çok seviyor Allah-u Teâlâ Hazretleri ve çok büyük mükâfâtlarla mükâfâtlandırıyor. Rasûlüllah Efendimiz de çok seviyor. Onun için sözümüze çok dikkat edeceğiz, ölçerek konuşacağız, düşünme taşına konuşacağız. Ağzımızdan şaka bile olsa, şaka yollu bile olsa, yalan söz çıkartmamağa dikkat edeceğiz. Her sözümüz doğru olacak.

Söylemek istemediğimiz bir şey varsa, susabiliriz. Peygamber SAS Efendimiz bazan susardı, cevap vermezdi. Susabiliriz ama, konuştuğumuz zaman, mutlaka doğruyu söylememiz lâzım! Aslâ yalan söz ağzımızdan çıkmamalı!..

Hele hele bir de yalan sözün adaleti saptıran, yalancı şahitlik tarafı var, yalan yere yemin etmek var; onlar daha korkunç...

Yalan yere yemin, yalanına Allah'ı şahit göstermek oluyor ki, o daha çok büyük bir küstahlık...

Kesinlikle bir kere yemin etmekten vazgeçmeye çalışmalı! O alışkanlığı maalesef edinmiş kimseler varsa, kurtulmağa çalışmalı! Kötü bir alışkanlık... Yemin etmemeğe çalışmalı! Hele yalanı yalan yeminle desteklemek, çok büyük bir vebal; bunu bilmeli, bundan titremeli, korkmalı!.. Konuştuğu zaman doğru konuşmalı!..

Neyi isteyen?.. Allah ve Rasûlüllah sevgisi kalbinde hasıl olsun, Allah-u Teâlâ Hazretleri ve Rasûlüllah Efendimiz de onu sevsin... Yâni iki taraflı; Allah ve Rasûlü'nden kendisine sevgi, kendisinin içerisinde Allah ve Rasûlüne karşı aşkullah, muhabbetullah, muhabbet-i Rasûlüllah hâsıl olsun diye isteyen ne yapacak?.. Konuştuğu zaman doğruyu söyleyecek, yalan söylemeyecek. Hilâf-ı hakîkat konuşmayacak, gerçek dışı söz söylemeyecek, gerçekleri konuşacak.

Bakın, hadis-i şeriflerde yalan olmasın, katışıklık olmasın diye, alimlerimiz nice nice, binlerce, yüz binlerce sayfa eserler yazmışlardır. Sözün doğrusunu söylemek, oradan bizim prensibimiz olmalı!

Rasûlüllah Efendimiz'den hadis rivayet eden ravîler, "Acaba sözü biraz eksik, biraz fazla söyler miyim?" diye korkusundan, bildiği hadisi rivayet etmekten bile çekinmişler. Neden?.. Yalan olmasın diye, Rasûlüllah'a yalan bir söz isnad etmiş olmayayım diye.

Doğru sözlü olacağız, dosdoğru konuşacağız; bir...

2. (*Velyüeddi emànetehû ize'tümine*) "Kendisine bir şey emanet edildiği zaman, emanete riayet edecek.

Olur ya bazen birisi:

"—Al, şu senin yanında emanet kalsın, ben falanca yere gideceğim; gelince alırım!" diyebilir.

Veyahut;

"—Al şu parayı, sende dursun. Emanet olarak veriyorum, zamanı gelince alacağım. Falanca yerde atıl duracak yerde, bankada duracak yerde, senin işini görsün diye veriyorum." dedi, emanet olarak verdi.

Para olur, mal olur, mülk olur, söz olur.

"—Bak bu sözü sana emanet olarak söylüyorum, kimseye ifşa etme, açıklama!" diye bir hakîkatı söylemek olabilir.

Her ne ise, güvenildiği ve kendisine bir şey emanet edildiği zaman, o emaneti sahibi geri isteyince, onu verecek.

Ne olabilir, bazısı ne yapabilir? Ne yapmışlar tarih boyunca?.. Adam savaşa gitmiş. Savaştan dönmüş bakmış ki, mallarını, mülklerini başkaları almış. Veyahut ticarete gitmiş, seyahate gitmiş, dönmüş;

“—Hadi ver bakalım sana emanet bıraktığım paraları, keseleri, malları!” demiş.

“—Sen bana bir emanet vermedin, bunlar benim...” demiş meselâ.

Böyle şeyler oluyor.

Ortaklık yapıyorlar, ortaklıkta sözlü anlaşma yapıyorlar. Yazıya geçirmemek doğru değil, yazılı anlaşma olması lâzım ortaklıkların... Sonra da ortak inkâr ediyor:

“—Hayır, ben öyle bir şey demedim!” diyor

“—Demiştin, Allah şahit...”

“—E başka?..”

“—Başka şahit yok...”

“—Yazılı belge?..”

“—Maalesef yapmadık.”

“—Hatâ etmişsin, bak işte adam şimdi inkâr ediyor, vermiyor hakkını...”

Böyle şeyler olabiliyor. Bunlar tabii çok büyük günahlar, çok büyük veballer...

Onun için, Allah ve Rasûlü kendisini sevsin, kendisinin içinde de Allah ve Rasûlüllah’a karşı aşkullah, muhabbet-i Rasûlüllah hâsıl olsun diye isteyen insan, emanete hıyanet etmeyecek; kendisine verilen emaneti, istendiği zaman geriye verecek. Bu da çok önemli bir husus.

Tabii, emanet kelimesi çok yaygın anlamlara kadar genişleyebilir. Bu din ve şariat da bize bir emanettir, onu da korumamız lâzım!.. Bu vatan, bu millet, bu topraklar bize emanettir, onu korumamız lâzım!.. Ecdadımızın vakıfları emanettir, onları korumamız lâzım! O vakıflara çok büyük haksızlıklar yapılmıştır, onların giderilmesi lâzım! Devlet tarafından giderilmesi lâzım! Vakıflar idaresinin arkasına düşüp bunları toparlaması lâzım!

Emanete riayetin zıddı, emanete hıyânettir. Emaneti güzel korumuyor, çarçur ediyor, yok ediyor. Vakıf mallarına el koyuyor, delilsiz olduğu zaman, kendisinin olmayan malı, mülkü, parayı, hakkı kendisi üstleniyor, yutuyor. Ama ahirette tabii, büyük cezaya çarpılacak, onu düşünmüyor. Demek ki imanı zayıf, ondan korkmuyor. Maalesef pek çok insan, dünyanın pek çok yerinde bu gibi haksızlıkları yapıyorlar.

Emanet olunduğu zaman, emaneti sahibi isteyince geri verecek.

3. (*Velyuhsin civâra men câverahû*) “Kendisinin çevresinde bulunan insanlarla, komşuluğunu güzel yapacak.” Yanına birisi gelmiş, ev yapmış; ev komşuluğu... Yanına birisi gelmiş, beraber seyahat ediyorlar; seyahat komşuluğu... İşte dükkân var, dükkânın yanında dükkân komşuluğu...

Hayatın akışı içinde insanlar bazı insanlarla bir arada olurlar. Bir arada olmak icab ediyor, mecburiyetten oluyor. İster istemez çevresi boş

olmuyor. Çevresinde kendisine yakın insanlar komşuları oluyor. İşte o komşuların haklarına riayet edip, onlara iyi muamele etmesi lâzım! Komşuluğu güzel yapması lâzım! Komşuluk hukukunu kollaması lâzım! Komşuyu üzmemesi, ezâ cefâ etmemesi lâzım! Komşuyu üzecek işleri yapmaması lâzım!..

Adam meselâ, çıkartıyor pis suları şar diye döküyor, oradan komşusunun arazisine gidiyor. Veyahut çöpleri rasgele atıyor; rüzgâr savuruyor, bütün torbaları, kâğıtları komşusununbahçesine götürüyor. Bahçesine bakmıyor, pislik birikiyor; komşusu rahatsız oluyor... Bunların hepsi, komşuluğu iyi yapmamak misalleri oluyor.

Komşuluğu güzel yapacak, komşusunu üzmeyecek, komşusuna ezâ cefâ vermeyecek, komşusunun hukukunu çiğnemeyecek, komşusuna haksızlık yapmayacak. Komşusunun ırzını, namusunu koruyacak. Bu da en önemli şeylerden birisi. Pencereler pencerelelere bakar, komşu komşusunun evini, arazisini görür. Bunu kötüye kullanmayacak. Kendisi çok yüksek ev yapıp, komşusunun havasını kesmeyecek. Peygamber Efendimiz'in bir tavsiyesi de bu... İşte evler böyle yüksek yapılnca, felâketler de büyük oluyor.

Bu zelzeleden iki gün önce, ihvânımızdan birisi, rüyasında Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'ni görmüş. Hocamız ona:

“—Ben size evi yüksek yapmayın demedim mi?.. Niye böyle yüksek yapıyorsunuz?” demiş.

Daha ortada zelzele filân yokken.

Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinde, evin pek yüksek yapılması tavsiye edilmez; şan şöhret olacak diye. Yedi zirâdan daha yukarıya doğru çıktığı zaman, “Nereye doğru gidiyorsun ey zalim?” diye kendisine seslenilir diye rivayetler var. Onun için mütevazi olması lâzım!

Ben Avustralya'da bakıyorum, evlerin çoğu tek katlı ve toprağa yayılmış durumda, geniş... Tabii sıkışık olan yerlerde, mecburiyetten dolayı yukarı doğru katlar yapılabiliyor, şehirler büyüdüğü için... Ama mecburiyet olmayan yerlerde, mümkün olduğu kadar böyle tek katlı yapmalı! Kendisi de tercih edeceği zaman, apartman dairesi yerine bence, kırsal kesime doğru bahçeli yerlerde oturmalı!...

Yıllar yılı yaptığımız bütün çalışmalarda arkadaşlara bunu söyledim ben, “Aman, bahçeli evler olsun!” dedim. Ama nerede toplu konut çalışması yaptıysak, maalesef orada gene arkadaşlar şöyle dediler, böyle dediler; olayların sürüklemesiyle, kimi yerde on bir katlı evler oldu, meselâ Özelif Sitesi'nde... Kimi yerde, işte bu havaalanına giderkenki Gümüşköy'de olduğu gibi, “Yollar kazılacak, kotlar değişti, bilmem ne...” derken, iki katlı evler üç kata, dört kata çıktı, istenmeyen şeyler oldu.

Komşusunun havasını, ışığını kesmemek de bir komşuluk âdâbı oluyor. Kendisi burada bir şeyler pişirip, kokusunu, dumanını komşuya göndermek; o da komşuyu dumanla rahatsız

etmek oluyor. Buna benzer şeylerin hepsine dikkat ederek, komşusuyla komşuluğunu güzel yapsın diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki zor şeyler değil: Doğru konuşacak, emanete riayetedecek, istendiği zaman verecek, komşusuyla komşuluğunu iyi yapacak. Böyle olursa ne olurmuş?.. Allah ve Rasûlü kendisini severmiş. Kendisinin içinde de bir nûrâniyet, bir temizlik hâsıl olup, kendisinde Allah sevgisi, Rasûlüllah sevgisi hâsıl oluyormuş. O halde bu doğru sözlülüğe, emânete riâyete ve komşuluğu güzel yapmağa çok dikkat edelim!

Başka insanlarla bir arada bulunulduğu zaman, o insanlara güzel muamele etmek, onları üzmemek, kırmamak, geçimli olmak çok önemli bir husus oluyor.

d.Ömür ve Rızkın Artması

Gelelim diğer bir hadis-i şerife. Bunun da râvîsi Hazret-i Ali RA Efendimiz Hazretleri:⁴

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُمَدَّ أَهْلُهُ لَهُ فِي عُمْرِهِ، وَيُوسَّعَ لَهُ فِي رِزْقِهِ، وَيُدْفَعَ عَنْهُ مِيتَةُ السُّوءِ، فَلْيَتَّقِ اللَّهَ، وَلْيَصِلْ رَحِمَهُ

(حم. طس. ك. عن علي)

⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.143, no:1212; Taberânî, *Mu'cemü'l- Evsat*, c.III, s.233, no:3014; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.219, no:7949; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.239; Hz. Ali RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.177, no:7280; Asım Rh.A'ten.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.280, no:13485; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.652, no:6968.

RE. 424/2 (*Men serrahû en yümedda'llàhu lehû fî umrihî, ve yüvessia lehû fî rizkîhî, ve yedfeu anhü mîtete's-sûi, felyettakî'llàhe velyasil rahimeh.*)

Peygamber Efendimiz, yine aynı kelimelerle başlamış bu mübarek hadis-i şerifine:

(*Men serrahû en yemüdda'llàhu lehû fî umrihî*) “Allah’ın kendisinin ömrünü uzatması kimi memnun edecekse, mutlu edecekse, sevindirecekse; (*ve yüvessia lehû fî rizkîhî*) Allah’ın kendisinin rızkını bol, geniş yapması kimi memnun edecekse...”

İstemez miyiz?.. Tabii ömrümüz uzun olsun, rızkımız bol olsun isteriz.

(*Ve yedfeu anhü mîtete's-sûi*) “Allah onun üzerinden sû-i hâtime ile, kötü bir şekilde ölmeyi def etmesini kim istiyorsa...” Bu üç şeyi hepimiz isteriz. Uzun ömürlü olmayı isteriz, rızkımız bol olsun isteriz ve hüsn-ü âkıbet ile, hüsn-ü hâtime ile, güzel bir ölümla ahirete geçmeyi isteriz. Kötü ölümlerle, kötü bir durumda, kötü bir hal üzere ölmekten Allah’a sığınırız hepimiz...

Tamam, o zaman kim bunları elde etmekten memnun olacaksa, sevinç duyacaksa, bunları istiyorsa, ne yapsın?.. (*Velyettakî'llàh*) “Allah’tan korksun, (*velyasil rahimehû*) Akrebâ u taallûkatına sıla-i rahim yapsın!” Yâni, bir: Allah’tan korkmak... İki: Sıla-i rahim yapmak...

e.Allah'a Tevekkül Etmek

Tevekkülle ilgili bir hadis-i şerif var, İbn-i Abbas RA rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ أَقْوَى النَّاسِ، فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى
اهلِّ عَزِّ وَجَلِّ

(ابن أبي الدنيا في التوكل عن ابن عباس)

RE. 423/13 (*Men serrahû en yekûne akve'n-nâs*) “Kim insanların en kuvvetlisi olmaktan mutlu olacaksa; (*felyetevekkel ale'llâhi azze ve celle*) pek Aziz ve pek Celîl olan Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne tevekkül eylesin!” buyuruyor.

Demek ki, tevekkülü öğreneceğiz ve hayatımızda uygulayacağız. Dâimâ Allah'a dayanacağız, Allah'a güveneceğiz.

Allah'tan korkacağız; Allah'tan gayriden korkmayacağız. Allah'ın huzurunda hesaba çekileceğimizi bileceğiz, ona göre hayatımızı süreceğiz; güzel işler yapacağız, kötü işler yapmayacağız.

---

⁵ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.301, no:7707; *Müsnedü'l-Hâris*, c.IV, s.202, no:1059; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Tevekkül*, c.I, s.34, no:9; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.234, no:367; Abd ibn-i Humeyd, c.I, s.225, no:675; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.I, s.190; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.106; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LV, s.133; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.218; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.101, no:5686; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.391, no:22436 ve c.IX, s.168, no:8160.

Allah’a tevekkül etmeyi çok kimse bilir de, belki gençlerden bu kelimeleri artık bilmeyenler vardır. Ne yapmak, Allah’a tevekkül etmek?.. Allah’a güvenmek, Allah’a dayanmak, Allah’ı kendisine destek edinmek, Allah’ı vekil edinmek demek...

Ne zaman olur bu?.. İnsan her türlü elinden gelen çalışmayı yapar. Ondan sonra bekler;

“—Yâ Rabbi sen bana yardım et, işimi rast getir, bu yaptığım çalışma güzel bir sonuca ulaşsın, hayırlı faydalı olsun!” diye Allah’a tevekkül eder.

Yâni tarlayı sürer, tohumu eker; ondan sonra Cenâb-ı Hakk’a:

“—Yâ Rabbi ben elimden geleni yaptım, sen bana yardım eyle!.. Şu tarlamdaki mahsûlümü güzelce bitir, afetlerden koru... Güzel yağmurlarla sula... Mahsûlü bol eyle, bereketli eyle; afetsiz bir şekilde güzelce devşirmeyi nasîb eyle...” diye boynunu büküp, bekler.

Yâni, elinden geleni yapar, elinden gelmeyen hususta Cenâb-ı Hakk’a tevekkül eder.

Allah tevekkül edenleri seviyor. Kendisine dayanan, güvenen, kendisinden isteyen, boynunu büküp, “Yâ Rabbi, sen bilirsin!” diyenleri seviyor. Onun için, tevekkülü öğrenmemiz lâzım!

Ama tevekkülün birinci şartı, şeksiz şüphesiz, tereddütsüz, sahabe-i kirâmın, Peygamber SAS Efendimiz'in ibarelerini iyice okuduğumuz zaman ortaya çıkan husus, kesinlikle kul elinden geleni yapacak. Yâni, bir insan kenara yatmış, yaslanmış. Bacak bacak üstüne de atmış. Ensesine de elini koymuş. Ne çalışıyor, ne gayret gösteriyor... Ondan sonra, "Ben Allah'a tevekkül ediyorum, Allah bana versin!" diyor.

Olmaz. O tembellik oluyor, o başkasının çalışmasından istifade etmek oluyor, sömürmek oluyor. O doğru değil...

f.Salât ü Selâmı Çok Eylemek

Sonuncu hadis-i şerif, Aişe-i Sıddîka Vâlide-miz'den. Efendimiz buyuruyor ki:⁶

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَلْقَىٰ أَهْلَ عَزِّ وَجَلٍّ غَدًا رَاضِيًا،
فَلْيُكْثِرِ الصَّلَاةَ عَلَيَّ

(الديلمى عن عائشة)

RE. 424/3 (*Men serrahû en yelka'llàhe azze ve celle gaden râdiyên, felyüksiru's-salâte aleyye*)

Bu da cuma gününün şanına uygun bir tavsiye oldu.

⁶ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.18; Cürçânî, *Târih-i Cürcan*; c.I, s.404, no:688; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.303, no:852; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidâl*, c.III, s.196, no:6103; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.504, no:2229; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.391, no:22437.

Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:

“—Kim yarın rûz-i mahşerde, pek azîz ve pek celîl olan Allah-u Teâlâ Hazretleri kendisinden razı olarak Allah’a kavuşmaktan memnun olacaksa, mutlu olacaksa, bunu istiyorsa; (*felyüksiru’s- salâte aleyye*) bana salât ü selâmı çok eylesin!”

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ أَهْلٍ

(*Es-salâtü ve’s-selâmü aleyke yâ rasûla’llâh!*)
[Salât ve selâm senin üzerine olsun yâ Rasûlallah!] Veyahut:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى شَفِيعِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

(*Allâhümme salli alâ şefiînâ muhammedin ve âlihî ve sellim.*) Veyahut *Salât-ı Münciye*, veya *Salât-ı Tefriciye*, veya *Salât-ı Ümmiye*... Çeşit çeşit salât ü selâmlar, ibâreler, ifadeler; hepsi Peygamber Efendimiz’e salât ü selâmı ifade ediyor.

Peygamber Efendimiz’e salât ü selâmı çok yapın! Yolda giderken, her yerde, her zaman, diliniz, gönlünüz böyle zikirle, salât ü selâmla meşgul olsun! Bu durumlara nâil olun...

Ne olacakmış?.. Salât ü selâmı çok eden, Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne kavuştuğu zaman, Allah kendisinden hoşnud ve razı durumda kavuşacakmış. Tabii, Rasûlüllah Efendimiz de hoşnud ve razı olarak onun karşısına gelir. Rasûlüllah’ın huzuruna gittiği zaman da;

“–Ha, bu bana dünyada salât ü selâmı çok eden filânca kimse...” diye tanır ve Rasûlüllah Efendimiz de sever.

Sanıyorum bugünkü hadis-i şerifler, hep böyle sevindirici şeyler oldu, kandil gecesinin arkasından... Herhalde uygularsınız.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu hadis-i şeriflerde bildirilen güzel sonuçlara ulaşmayı cümlenize nasîb eylesin... Allah hepinizden razı olsun... *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâhi ve berekâtühû*, aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!..

Tabii, beni de duadan unutmamanızı hassaten rica ediyorum.

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâh!..

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

15. 10. 1999 - Medine

[Bütün CUMA SOHBETLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

